

- 1) HT Timo Tarkela
- 2) Tilintarkastustoimisto Ojala & Tarkela Oy

TILINTARKASTUSLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

HT Timo Tarkelan ja Tilintarkastustoimisto Ojala & Tarkela Oy:n toiminta Jyrki Sukulan säätiön tilintarkastuksissa tilikausilta 2015, 2016 ja 2017

Asian vireilletulo

PRH:n säätiövalvonta on 31.8.2018 ottanut yhteyttä tilintarkastusvalvontaan ja pyytänyt selvittämään, onko tilintarkastajan raportointi Jyrki Sukulan säätiölle (jäljempänä säätiö) tilikaudelta 1.1.-31.12.2017 annettussa tilintarkastuskertomuksessa ollut tilintarkastuslain mukaista. Säätiövalvonta on todennut, että tilikaudelta annettussa toimintakertomuksessa ei ole lainkaan mainintaa säätiön lähipiiritoimista eikä tilintarkastaja ole huomauttanut asiasta.

Tilintarkastusvalvonta on ottanut selvitetäväksi tilintarkastajan toiminnan myös säätiön 31.12.2015 ja 31.12.2016 päättyneiden tilikausien tilintarkastusten osalta. Säätiön tilintarkastajaksi edellä mainituilla tilikausilla on valittu Tilintarkastustoimisto Ojala & Tarkela Oy (jäljempänä tilintarkastusyhteisö) ja päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut HT Timo Tarkela.

Tilintarkastajien selvitys

HT Tarkela ja tilintarkastusyhteisö ovat 4.1. ja 7.1.2019 antaneet selvitykset tilintarkastusvalvonnalle.

Tarkela on ollut tietoinen siitä, että lähipiirilainan saaja, Italiassa sijaitseva maatalousyritys (viinitila jonka tuotteita on myynnissä Suomessa), kuuluu säätiölain määrittelemään lähipiiriin. Hänen mukaansa säätiö on hyötynyt korollisesta lainasta tavallista pankkitalletusta enemmän ja lainan oikeutusta voidaan tarkastella myös säätiön tarkoituksen kautta, koska säätiön tarkoituksena on suomalaisen ruoka- ja juhlakulttuurin edistäminen.

Tarkelan mukaan säätiöllä ei ole olemassaolonsa aikana ollut minkäänlaista toimintaa eikä tilinpäätöksillä ole ollut ulkopuolisia lukijoita. Näillä seikoilla on ollut vaikutusta tilintarkastajan ammatilliseen harkintaan. Koska lähipiirilainan on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa, hän on päätenyt ratkaisuun, että tiedon puuttumisella toimintakertomuksesta ei ole yleisen edun kannalta niin olennaista merkitystä, että hänellä olisi ollut tarvetta mukauttaa tilintarkastuskertomusta.

Tarkela toteaa, että hän ei ole tilintarkastuksia suorittaessaan ollut tietoinen PRH:n säätiövalvonnan 29.4.2015 säätiölle antamasta päätöksestä, jonka mukaan

lähipiirilaina on ollut sittemmin kumotun säätiölain (109/1930) 10 §:n 1 momentin vastainen.

Tarkela ei ole esittänyt huomautusta 31.12.2016 päättyneen tilikauden tilintarkastuskertomuksessa siitä, että säätiön hallitus on allekirjoittanut tilinpäätöksen myöhässä (2.2.2018). Hän on ammatillisen harkintansa perusteella ollut sitä mieltä, että toimimattoman säätiön osalta asialla ei ole ollut olennaista merkitystä yleisen edun kannalta eikä kyseinen seikka ole ollut niin merkittävä, että hän olisi katsonut tarpeelliseksi esittää sitä tilintarkastuskertomuksessa.

Päätös

Tilintarkastuslautakunta antaa HT Timo Tarkelalle huomautuksen.

Perustelut

Jyrki Sukulan säätiö on vuonna 2009 antanut korollisen lainan taholle, joka saadun selvityksen mukaan on säätiön hallituksen varapuheenjohtajan määräysvallassa. Lainan jäljellä ollut määrä on vuonna 2018 maksettu säätiölle takaisin. Lainan saaja on säätiölain (487/2015) 1 luvun 8 §:n 1 momentin 2 ja 6 kohtien perusteella kuulunut säätiön lähipiiriin. Säätiölain 5 luvun 3 §:n mukaan toimintakertomuksessa on erikseen ilmoitettava rahalainat, vastuut ja vastuusitoumukset lähipiiriin kuuluville ja näiden puolesta sekä niiden pääasialliset ehdot, jos rahalainojen, vastuiden ja vastuusitoumusten yhteismäärä ylittää 20 000 euroa tai viisi prosenttia säätiön taseen omasta pääomasta. Lisäksi on ilmoitettava, miten lainat, vastuut ja vastuusitoumukset liittyvät säätiön tarkoituksen toteuttamiseen, toimintamuotoihin ja varainhoitoon. Tässä tapauksessa säännöksen mukainen euromääräinen raja ei ole ylittynyt, mutta lainan määrä on tilikausilla 2015-2017 ollut noin 43-44 prosenttia säätiön taseen omasta pääomasta. Lainaa ei ole ilmoitettu toimintakertomuksissa. Se ilmenee tilinpäätösten liitetiedoista, mutta sitä ei ole yksilöity lähipiirilainaksi. Tilinpäätöksissä ei ole kerrottu, miten laina liittyy säätiön tarkoituksen toteuttamiseen, toimintamuotoihin ja varainhoitoon.

Säätiölain voimaantulosta annetun lain (488/2015) 10 §:n mukaan uuden lain 5 luvun 2 ja 3 §:ää toimintakertomuksessa annettavista tiedoista sovelletaan tilinpäätökseen viimeistään siltä tilikaudelta, joka ensiksi alkaa vuoden 2014 jälkeen.

Tilintarkastuslain (TTL) 3 luvun 5 §:n 2 momentin (12.8.2016/622) mukaan tilintarkastuskertomuksessa on annettava lausunto muun ohessa siitä, onko toimintakertomus laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti. TTL 3 luvun 5 §:n 4 momentin (12.8.2016/622) mukaan tilintarkastuskertomuksessa on lisäksi todettava, onko tilintarkastaja tilintarkastuksen yhteydessä saamiensa tietojen perusteella havainnut olennaisia virheellisyksiä toimintakertomuksessa, sekä ilmoitettava näiden virheellisyksien luonteesta. Näitä säännöksiä on ollut noudatettava Jyrki Sukulan säätiön tilikausilta 2016 ja 2017 suoritetuissa tilintarkastuksissa.

Säätiön tilikauden 2015 tilintarkastukseen sovellettavan TTL 3 luvun 5 §:n alkuperäisen 2 momentin mukaan tilintarkastajalla ei ole ollut velvollisuutta tilintarkastuskertomuksessa erikseen lausua toimintakertomuksen lainmukaisuudesta tai olennaisesta virheellisyydestä, vaan siitä, antavatko tilinpäätös ja toimintakertomus noudatetun tilinpäätössäännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhteisön tai säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä ovatko tilikauden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ristiriidattomia.

25.6.2019

Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukaan tilintarkastajan on lisäksi huomautettava tilintarkastuskertomuksessa, jos yhteisön tai säätiön yhtiömies, hallituksen, hallintoneuvoston tai vastaavan toimielimen jäsen, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja taikka toimitusjohtaja tai muu vastuuvollinen on syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhteisöä tai säätiötä kohtaan tai rikkonut yhteisöä tai säätiötä koskevaa lakia taikka yhteisön tai säätiön yhtiöjärjestystä, yhtiösopimusta tai sääntöjä. Tätä on ollut sovellettava säätiön tilintarkastuksissa tilikausilta 2015, 2016 ja 2017.

Arvio HT Timo Tarkelan toiminnasta

Tilikausilta 2016 ja 2017 annetuissa tilintarkastuskertomuksissa HT Tarkela on kohdassa *Muut raportointivelvoitteet – Muu informaatio* lausunut:

”Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti. Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.”

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että saadun selvityksen mukaan säätiön tilikausien 2015, 2016 ja 2017 toimintakertomuksissa esitetyt tiedot lähipiirilainasta eivät ole vastanneet säätiölain vaatimuksia, vaan ovat olleet selvästi puutteellisia. Tilintarkastuslain muutoksen (12.8.2016/622) myötä tilintarkastajan raportointivelvollisuus toimintakertomuksen lainmukaisuudesta on tiukentunut 31.12.2016 ja sen jälkeen päättyvien tilikausien osalta. HT Tarkelan edellä kerrottua säätiön toimintakertomuksia koskevaa raportointia on siten pidettävä hyvän tilintarkastustavan vastaisena. Tilikausilta 2016 ja 2017 annetut tilintarkastuskertomukset ovat olleet tällä perusteella virheellisiä.

Tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. Lain 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

HT Timo Tarkela on toiminut tilintarkastuslain 4 luvun 3 §:n edellyttämän hyvän tilintarkastustavan vastaisesti säätiön lähipiirilainaa koskevan toimintakertomustiedon tarkastamisessa ja raportoinnissa. Kokonaisarvioinnin perusteella kaikki asiaan liittyvät seikat huomioon ottaen tilintarkastuslautakunta katsoo, että huomautus on Tarkelan menettelystä riittävä seuraamus.

Arvio Tilintarkastustoimisto Ojala & Tarkela Oy:n toiminnasta

Selvityksen perusteella ei ole tullut esiin seikkoja, jotka osoittaisivat, että Tilintarkastustoimisto Ojala & Tarkela Oy olisi laiminlyönyt valvoa ja tukea HT Tarkelan toimintaa päävastuullisena tilintarkastajana tai jättänyt antamatta hänelle riittävät ja asianmukaiset resurssit Jyrki Sukulan säätiön tilintarkastusten suorittamisessa. Tilintarkastusyhteisön osalta ei siten ole aihetta tilintarkastuslain 10 luvussa tarkoitettuun seuraamukseen.

Sovelletut säännökset Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 3 luku 5 §, 4 luku 1 ja 3 §, 7 luku 5 §, 10 luku 1 ja 7 §
Säätiölaki (487/2015) 5 luku 3 §

Valitusoikeus HT Tarkelalla ja Tilintarkastustoimisto Ojala & Tarkela Oy:llä on asianosaisina oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (puheenjohtaja), Jussi Heiskanen (varapuheenjohtaja), Ari Ahti, Antti Fredriksson, Teija Laitinen, Leena Romppainen, Elina Stråhlman ja Anders Tallberg

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Tilintarkastuslautakunta

Pekka Pajamo
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pekka Virtamo
Esittelijä
Tilintarkastusvalvonta

Liite Valitusosoitus

Tiedoksi Patentti- ja rekisterihallituksen säätiövalvonta

VALITUSOSOITUS

Tilintarkastuslain (1141/2015) 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan tilintarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Tavallisena tiedoksiantona hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaan postitse kirjeellä toimitettaessa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on annettu todisteellisena tiedoksiantona hallintolain 60 §:n mukaan, saantitodistus osoittaa tiedoksisaannin ajankohdan. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköpostitse tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, katsotaan päätös annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä (laki sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa 13/2003, 19 §).

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä kirjallisesti. Valittaja voi laatia valituskirjelmänsä itse tai käyttää sen laatimisessa avustajaa. Valittaja voi myös valtuuttaa asiamiehen tekemään valituksen puolestaan. Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä on ilmoitettava, mihin päätökseen haetaan muutosta. Valituksessa on ilmoitettava, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi.

Valituskirjelmässä tulee esittää perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta sekä yhteystiedot eli postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Allekirjoituksella tarkoitetaan omakätistä nimen kirjoittamista.

Liitteet

Valitukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:

1. Päätös, johon haetaan muutosta valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. Todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, esimerkiksi kopio saantitodistuksesta tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
3. Asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. Asiamiehen valtakirja, ellei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Valituksen määräaika ja toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen tulee toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle ennen valitusajan päättymistä.

Valittaja tai hänen edustajansa voi tuoda valituskirjelmän hallinto-oikeuden kirjaamoon tai lähettää sen postitse. Oikeudenkäyntiasiakirjoja voidaan toimittaa tuomioistuimelle myös telekopiona tai sähköpostina.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Sähköposti [helsinki.hao\(at\)oikeus.fi](mailto:helsinki.hao(at)oikeus.fi)

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Vaihe 029 564 2000, Faksi 029 564 2079